

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย เนื่องจากมีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง

สรุปข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ไทยได้มีหนังสือ ที่ รทท ๐๘๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ที่ประชุมใหญ่พรรคประชาธิปัตย์ไทยได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย ข้อ ๑๑๒

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้พรรคประชาธิปัตย์ไทยจัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ไทยและรายงานการประชุมคณะกรรมการประสานงานไตรภาคีที่มีมติให้ยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย ข้อ ๑๑๒ (๑) และ (๒) พร้อมทั้งลายมือชื่อผู้เข้าร่วมประชุมมาเพื่อประกอบการพิจารณาคำขอยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทย และพรรคประชาธิปัตย์ไทยได้จัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ไทยคราวที่มีมติให้ยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย ข้อ ๑๑๒ (๑) เพื่อประกอบคำขอยุบเลิกพรรคประชาธิปัตย์ไทยแล้ว พร้อมทั้งได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการประสานงานไตรภาคีได้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เนื่องจากขาดสมาชิกภาพตามข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย ข้อ ๖๒ (๓) ปัจจุบันจึงไม่มีคณะกรรมการประสานงานไตรภาคีดำรงตำแหน่งอยู่

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการของพรรคการเมืองไทยดังกล่าวข้างต้น พรรคการเมืองไทยได้ขอยุบเลิกพรรคการเมืองไทยโดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมืองไทยแล้ว จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองไทย เนื่องจากมีเหตุต้องเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยพร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคการเมืองไทย ผู้ถูกร้อง เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

พรรคการเมืองไทยได้ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคการเมืองไทยเป็นพรรคการเมืองตามทะเบียนพรรคการเมือง เลขที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ต่อมาพรรคการเมืองไทยได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองขอยุบเลิกพรรคการเมือง ตามข้อบังคับพรรคการเมืองไทย ข้อ ๑๑๒ เนื่องจากที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองไทยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรค และที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคไปก่อนแล้ว แต่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการประชามนตรีของพรรค เพราะในขณะดำเนินการยุบพรรคไม่มีคณะกรรมการประชามนตรี ซึ่งการดำเนินการขอยุบเลิกพรรคเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากต้องหยุดการดำเนินกิจกรรมของพรรคตามกฎหมาย ประกอบกับในสถานการณ์ปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยให้พรรคสามารถดำรงอยู่ได้เพราะขาดกำลังสนับสนุน เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเผยแพร่อุดมการณ์ของพรรค จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองไทยตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอ

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ
มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับพรรคประชาธิปัตย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๑๑๒ “การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

(๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

(๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่
ขององค์ประชุมทั้งหมด”

ประเด็นการวินิจฉัย

มีกรณีให้ยุบพรรคประชาธิปัตย์ไทย ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ไทยไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ต่อมาพรรคประชาธิปัตย์ไทยได้แจ้งต่อ

นายทะเบียนพรรคการเมืองขอเลิกพรรครักถิ่นไทยตามข้อบังคับพรรครักถิ่นไทย พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๑๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตรวจสอบรายงานการประชุมคณะกรรมการการบริหารพรรครักถิ่นไทย และรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญพรรครักถิ่นไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรครักถิ่นไทย สำหรับคณะกรรมการประชามตินั้น พรรครักถิ่นไทยชี้แจงว่า คณะกรรมการประชามตินี้ได้พ้นจากตำแหน่งไปทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคจึงไม่มีคณะกรรมการประชามติดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน พรรครักถิ่นไทยได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า ที่ประชุมใหญ่พรรครักถิ่นไทยและที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรค แต่ไม่มีการประชุมคณะกรรมการประชามติของพรรค เพราะในขณะดำเนินการยุบพรรคไม่มีคณะกรรมการประชามติ และการดำเนินการขอยุบเลิกพรรคเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรค จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักถิ่นไทย ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอ

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงแล้ว พึงได้ว่า พรรครักถิ่นไทย มีความประสงค์ขอยุบพรรคเพื่อหยุดการดำเนินกิจกรรมของพรรคตามกฎหมาย โดยได้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมเพื่อมีมติยุบหรือเลิกพรรครักถิ่นไทยตามเงื่อนไขข้อบังคับพรรค ข้อ ๑๑๒ การดำเนินการเพื่อเลิกพรรคการเมืองของพรรครักถิ่นไทยจึงเป็นกรณีที่คณะบุคคลซึ่งรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง แสดงเจตนารมณ์ที่จะไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการในทางการเมืองในนามของพรรคการเมืองนั้นแล้ว กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรครักถิ่นไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑)

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้ยุบพรรครักถิ่นไทย

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ